

Penstemon hirsutus

Foto: Piet Kok

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Penstemon* is afgeleid van de Griekse woorden *penta* ('vijf') en *stemon* ('meeldraad'), wat verwijst naar de vijf meeldraden, waarvan vier vruchtbaar zijn en één steriel en vaak harig (*staminode*), de 'baardtong'. Dit is de oorsprong van de Engelse en Nederlandse namen 'beardtongue' en 'slangenkop'. De soortaanduiding *hirsutus* komt uit het Latijn en betekent 'ruig' of 'harig', wat slaat op de behaarde stengels en soms bladeren van deze soort.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com
Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com
Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

De plantensoort werd oorspronkelijk beschreven als *Chelone hirsuta* door Linnaeus en later door Willdenow in het geslacht *Penstemon* geplaatst.

- Rijk: Plantae
- Orde: Lamiales
- Familie: Plantaginaceae (Weegbreefamilie, historisch Scrophulariaceae)
- Geslacht: *Penstemon*
- Soort: *P. hirsutus*

Synoniemen

Een botanisch synoniem dat is gebruikt, is *Chelone hirsutus* (de basioniem). Een andere naam die wordt aangetroffen is *P. pubescens*.

Variëteiten en cultivars

Er zijn enkele bekende variëteiten en cultivars in de handel. De meest voorkomende is *P. hirsutus* 'Pygmaeus' (foto), een dwergvorm die slechts 15 tot 30 cm hoog wordt en geschikt is voor de rotstuin. Daarnaast is er een witbloeiende vorm bekend, *P. hirsutus* 'Pygmaeus Albus'.

Familie

Penstemon hirsutus behoort tot de familie Plantaginaceae (Weegbreefamilie), hoewel het historisch en in veel oudere literatuur vaak is ingedeeld bij de Scrophulariaceae (Helmkruidfamilie).

Hoogte

De soort bereikt doorgaans een hoogte tussen de 30 en 90 centimeter, met 60 centimeter als veel voorkomend gemiddelde voor de wilde vorm. Dwergvariëteiten zoals *P. hirsutus* 'Pygmaeus' blijven aanzienlijk lager (circa 15-30 cm).

Bloemkleur

De bloemkleur varieert van lavendelpaars, lilablauw tot zachtroze, met vaak een lichtere of witte keel. De bloemen zijn buisvormig, lijken op een slangenkop of een langwerpige leeuwenbek, en staan in opstaande trossen.

Bladkleur

Het blad is lancetvormig, tegenoverstaand en groen, soms met een roodachtige tint op de stengels en jongere bladeren. De bladeren zijn licht behaard, wat bijdraagt aan de soort aanduiding *hirsutus*.

Bloeiperiode

De bloeiperiode valt in de late lente tot vroege zomer. Dit is typisch van mei tot juli, en soms doorlopend tot in augustus, afhankelijk van de standplaats en variëteit.

Standplaats

De plant verkiest volle zon, maar tolereert ook lichte schaduw. De bodem moet goed doorlatend zijn, variërend van normale tuingrond tot zanderige, droge of rotsachtige grond. Hoewel de plant droogte kan verdragen, is een goede drainage, vooral in de winter, essentieel om rotten te voorkomen.

Herkomst

P. hirsutus is inheems in het oosten van Noord-Amerika. Het natuurlijke verspreidingsgebied omvat het oosten van Canada (Ontario en Quebec) en de noordoostelijke en noordcentrale Verenigde Staten, zuidelijk tot Virginia en Tennessee. De plant groeit in droge alvars, prairies, savannes en open bossen.

Soort gewas

Het is een kruidachtige, overblijvende plant (*herbaceous perennial*) met een polvormige, opgaande groeiwijze. De plant kan zich verspreiden door zowel korte wortelstokken als door zelfzaai.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad (wat vaak koude stratificatie vereist), door deling van de pol in de lente, en door zachte stekken in de vroege zomer of halfrijpe stekken in de midzomer.

Klimaatzone

P. hirsutus is een zeer winterharde *Penstemon* soort en wordt over het algemeen als zodanig beschreven in de tuinbouw. De plant is winterhard tot USDA zone 3 tot 8 (tot ongeveer -40 °C), hoewel de kritieke factor voor overleving wintervocht is in plaats van pure kou.

Insecten

P. hirsutus is een waardevolle plant voor de fauna. De bloemen trekken diverse bestuivers aan, waaronder hommels, honingbijen, vlinders en kolibries. De plant is met name een waardplant voor de rupsen van verschillende vlindersoorten, waaronder de Baltimore Checkerspot.

Bronvermelding

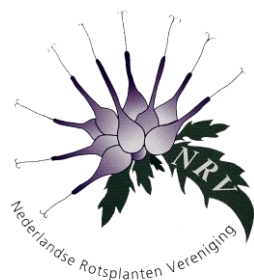
https://en.wikipedia.org/wiki/Penstemon_hirsutus

<https://onrockgarden.com/index.php/plant-of-the-month?view=article&id=133:penstemon-hirsutus&catid=22>

https://www.canr.msu.edu/nativeplants/uploads/files/Penstemon_and_Hairy_beardtongue.pdf

<https://www.rhs.org.uk/plants/33479/penstemon-hirsutus/details>

https://www.youtube.com/watch?v=CAmO_o5fdmo

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Penstemon</i> (vijf meeldraden, één steriele); <i>hirsutus</i> (harig, ruig)
Taxonomie	<i>Rijk: Plantae, Familie: Plantaginaceae, Geslacht: Penstemon, Soort: P. hirsutus</i>
Synoniemen	<i>Chelone hirsutus, P. pubescens</i>
Variëteiten en cultivars	<i>P. hirsutus</i> 'Pygmaeus', <i>P. hirsutus</i> 'Pygmaeus Albus'
Familie	Plantaginaceae (Weegbreefamilie)
Hoogte	30 tot 90 cm (cultivars lager)
Bloemkleur	Lavendelpaars, lilablauw tot zachtroze met lichte of witte keel
Bladkleur	Groen, lancetvormig
Bloeiperiode	Late lente tot vroege zomer (mei tot juli/augustus)
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw; goed gedraineerde, zanderige of rotsachtige bodem
Herkomst	Oostelijk Noord-Amerika (oosten Canada en noordoosten VS)
Soort gewas	Kruidachtige, overblijvende plant (<i>herbaceous perennial</i>)
Vermeerderingswijze	Zaad, deling in de lente, zachte of halfrijpe stekken
Klimaatzone	Goed winterhard (USDA Zone 3-8), mits droog gehouden in de winter
Insecten	Trekt bijen, vlinders, hommels en kolibries aan; waardplant voor vlinderrupsen

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>